

E

18.5H-1

L 19

IROKASTËR

SHITET!

NATASHA
LAKO

**Yllësia
e fjalëve**

poezi

SH-1
LIP

Natasha
Lako

49212

**Yllësia
e fjalëve**

poezi

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

YLLËSIA E FJALËVE

Shokëve poetë

Eja, eja sa më parë
dhe ti me mua dhe ti me ne,
se e pafundme është fjala,
si të pafundme janë qiejt.

E zër një fjalë ti të zjarrtë
si yll të vogël atje lart,
e gjej shoqen më të artë
e lidhi bashkë në një varg.

O fjalë e vogël miturake,
që më ndriçon me aq shkëlqim,
ti më e largët mos qëndro,
në shoqet dil!

Edhe çdo varg
edhe çdo vjershë
që lind si dritë në pafundësi
konstelacion le të jetë,
një yllësi.

(Arushë e Madhe, Arushë e Vogël,
Rrugën e Qumështit njësoj
poetët derdhën pa fund në fletë
ku shqipja jonë fluturoi.)

Dhe ç'forcë mban fjalët me njëra-tjetrën,
si yllësia yjet mban, —
është dashuria më e shtrenjtë,
fuqi e emrit shqipëtar.

PËRPARA SHTËPISË SË LIDHJES
SHQIPTARE TË PRIZRENIT

A të kujtohet?

Ne prisnim të hapej shtëpia e madhe
e mbanim mbi supe

qiellin si shall. K

A të kujtohet,

mbi supe po zbrisnin retë nga mali
dhe ne shpejtuam të nxirrnim aparatën.

A të kujtohet,

një fotografi bëmë

e dolëm të mjegullt nga mjegulla e rënë.

E prisnim jashtë

sikur shtëpia diçka do të na thoshte,

e hodhëm duart mbi statujat

e bronza.

E brenda ishin ata që njëqind vjet më parë
Shqipërisë së shtrenjtë besën i dhanë.

Ata që nuk kishin në çastet vendimtare
as aparate as blica gazetari.

Ata që arritën të lidhin me një fjalë
dhjetëra lumenj të rrëmbyeshëm
e dhjetëra vargmale.

Ata që fiksuan në një kohë plot mjegull
një Shqipëri të veshur me shekuj.

...E pritëm edhe më, edhe dy tre sekonda
e hodhëm duart mbi statujat e bronza.

MONUMENTI I LUFTËTARIT TË LIRISË

Pranë teje unë hodha hapat e parë,
o njeri prej guri... > Toki conse
Më shumë se gjithkund
mund të mësosh ecjen
pranë trupit tënd të palëvizshëm,
o njeri prej guri.
Dhe gjithë jetën do të ec,
drejt vështrimit tënd,
o njeri prej guri.

QËNDISJA E FYTYRËS SË AVNI
RËSTEMIT NGA VAJZAT E LIBOHOVËS

Qelbesim / amicitia / zotëtorëse
Lëvizin duart e vajzës pafundësisht,
si pëllumba të bardhë mbi gjergjef,
dhe zgjojnë ngadalë-ngadalë fytyrën e tij
dhe buzëqeshjen.

preskriptivë
E futin pastaj në valixhen e vogël,
e vënë, kur ikin, në taksi.

«Na, moj shpirt i nënës,
e more me vete Avninë?» *pyetje retorike*

Dhe duart e nuses
në fund të dasmës,
si në vend të riteve të tjera të

zgjojnë përsëri

fytyrën e tij

dhe buzëqeshjen.

KOCI BAKO X

Morava kishte humbur mes qiellit
të murrmë,
që më i lartë të ishe ti në relief,
Koci Bako.

E ti re,
që më i lartë se ti
të ishte flamuri i kuq.

E atë ditë të shtrenjtë
8 Nëntori
rrëkeza jote e gjakut
kulloi në themelet e Partisë.

Ishte flija më e bukur,
Koci Bako,
që i bëhej Shqipërisë.

VILHELM TEL

Nëpër muret e kohës
në afishe na del
përmbi diell e llohë

«Vilhelm Tel»,

«Vilhelm Tel».

Onofori

Ca vajza të vogla
mbi ca shkronja shqip
Vilhelm Telin e hipën
më 1900.

Dhe një mollë të kuqe
çuan në shkollë,
por shkollën e mbyllën
dhe mollën ua hodhën.

Edhe molla e kuqe
rrokullis, rrokullis,
nëpër tokën shqiptare
veshi petkun e zisë.

Po prapë ca vajza
e morën në dorë,
në një tjetër pushtim
e çuan në shkollë.

Në një skenë tjetër,
në një kohë të re,
përmbi diell dhe llohë,
«Vilhelm Tel»,
«Vilhelm Tel».

Dhe për Telin hëngrën
kamxhik edhe burg,
si zakonisht
aktorët hanë bukë.

Ca vajza të brishta
me një zemër si yll,
nga skena e shkollës
në të luftës hynë.

antikeze
personale

Mollë e kuqe, moj,
mollë e zezë moj,
ajo që u vra
zinë tënde kafshoi.

Dhe mollës së kuqe
ia hoqën zinë
që farat e saj
përsëri të mbinin.

NIKOJA

*Ai atëherë ishte më i shkurtër se
stolai. Në xhep i kishin vënë një
shami të pastër që të fshinte lotët,*

Ja salla e gjyqit...
Kriminelët e luftës...
Ai zgjati dorën si një yll të vogël.
— Ky! — tha dhe lotët iu thanë, —
ky më vrau babanë...

— Nuk mund të mbajë mend gjë një fëmi, —
tha njeriu i zi.

E Nikoja tha prapë:

— Ky!

Që atëherë dhe deri sot
dora e tij tregon
gjithë kriminelët e botës.

PRISHTINË

Martirëve të kampit të Prishtinës

Ja, këtu në anë të qytetit
një përmendore në shenjë kujtimi,
një njeri i munduar nga vdekja
në kamp përqendrimi.

Unë ndaloj para trupit të gurtë,
ndërsa qielli pareshtur sjell shi.
Mos do që gurin patjetër ta zbutë,
mos do ta kthejë atë në njeri?

Ja zgavrat e syve u mbushën me lot,
pak ujë i mbledhur në dorën e tij, —
jo, shiu nuk bie më kot,
e rrjedh e rrjedh pa pushim...

VRASJA E NJË VAJZE TË VOGËL
SALVADORIANE

Hënë, moj hënë,

a e ke parë nënën time?

Ti do nënën,

në gjoks plumba bien.

Hënë, moj hënë,

a e ke parë kafshatën time

Ti do bukën,

në gjoks plumba bien.

Hënë, moj hënë,

atdheun tim a e ke parë?

Derdh mbi të dritën

si lot të bardhë...

*Si m'le kudo
ose krosesin*

VRASJA E NJË VAJZE TË VOGËL NË AFGANISTAN

Ajo vraçon dhe vazhdon të qeshë,
këmbët i janë lagur në vesë.

Sapo preku me dorë një flutur,
nuk e di se në shënjestër është futur.

Dhe ndalon se mos diç do t'i thotë
të mësojë të fshehtat e botës.

Dhe vraçon dhe vraçon përsëri,
se do të vdesë pas pak nuk di.

DËNIMI I VRASËSVE

Edhe në një vegjë të vjetër,
fijet një nga një bashkohen.
Edhe lulet me lulet, njëra-tjetrës
për t'i thënë se nesër nuk do të ketë
vrasës...

E për këtë bashkohen
fijet e pambukut nga gjithë fushat e botës
në fabrikat tekstile,
gjithë detalet e makinerive,
e gjithë armët,
e gjithë proletarët,
e gjithë duart e fëmijëve.

E zogjtë drejt vetes së tyre fluturojnë
që të thonë të vërtetën.

E bien heronjtë
për t'u thënë të rënëve
se po afron dita që nuk do të ketë
vrasës.

MISIONARËT NGA AFRIKA

Misionarët nga Afrika u nisën sot
në Jeruzalem, Teksas ose në Moskë.

Mos kërkoni lopë për t'i rritur bashkatdhetarët
në xhungla?

Mos kërkoni lule t'i rrisin shtetet në oaz?

Jo, lule atyre vetë u dhuruan kur u nisën në
aeroport,

dhe po të duan, për vete, kur të kthehen
mund t'ju dhurojnë lopë.

Misionarët nga Afrika çantat i kanë bosh
dhe buzëqeshjen e tyre të madhe e kanë
të zbrazët.

Mos kërkoni ndoshta të mbushin zemrën
kushedi,

mos kërkoni të gjejnë një ëndërr
secili për veten e tij?

Jo, edhe zemrën ata duan ta kenë

sa më bosh.

kur të shkojnë në Teksas, në Pekin, në Moskë.

Të mbushen me plumba, me duf, me uri,
me vegla torturash,

secili për vendin e tij.

PRAPA MBETËN MIJËRA KILOMETRA

Prapa mbetën mijëra kilometra,
Dhe ja, përsëri në rrugët e mia
ku pemët e lulet, oxhaqet dhe dritat
i lidh dashuria.

Dhe unë e di që mua më presin
vetëm këto rrugë në jetë
sepse këtu jam e lidhur me njerëzit
si lulet që lidhen në degë. *similitude*

Rrugët e mia, rrugët e mia
kështu më kanë pritur kur erdha
Për herë të parë në jetë
e pemët me sytë prej gjethesh
kështu më kanë parë
dhe drita e bardhë kështu
më ka futur në prehër.

E duket sikur janë bërë fluturimet
e sikur janë bërë udhëtimet vërtet
që njeriu kur të kthehet të ndiejë gëzimin e tij
të lindjes,
takimin e tij të parë me jetën.

ENTELE E VOGËL NË DHOMËN E GJUMIT TË MARI-ANTUANETËS

Kjo është dhoma e gjumit e
Mari-Antuanetës,¹
ky është shkëlqimi i mbretëreshës,
dhe ta dish, moj Entelë e vogël,
që asaj një ditë i prenë kokën.

Po për ty ^ksi lodër është muzeu
sikur kurrë askush asgjë nuk kreu,
sikur kurrkush këtu s'ka shkelur,
vetëm se turistë dhe ti, Entelë.

Po ta dish se vetëm për këto vile
thurrur varg për tapicerira,
o sa njerëz veten kanë dërrmuar,
rrush mbi shtrat asaj për t'i pruar.

1) Mbretëreshë që u ekzekutua gjatë revolucionit
frëng të vitit 1793.

Dhe qëndronte rrushi përmbi kokë,
dhe pikonte gjak kokërr më kokërr,
dhe hakmarrje vinte gijotina,
kokë e saj këputej porsi vila.

Ja kështu na ishte, moj Entelë,
ti që je e gjitha një pranverë.
Do ta dish dhe ti këtu ç'ka ndodhur
nëpër dhoma dhe në mure kaq të lodhur.

BUKURIA QË VRET

Ecja një ditë në një aveny,
asgjë nuk ishte e imja aty.
Papritur nuk bëra më asnjë hap...

D. K.

Mos pashë Migjenin diku aty larg?

Muse e
Përfund
Hurr

Dhe zemra gufon, dhe zemra më rreh,
asgjë rreth e rrotull mua s'më njeh,
po pamja që bie si perde më tej
nga zëri i Migjenit tim sikur del:

Në vend të zjarrit, një semafor,
uri e makinës si e Larës njësoj,
në vend të kasolles, hapësirë e përhime,
fle një nënë midis dy fëmijëve.

Migjen, Migjen, i shtrenjti Migjen,
unë e di që ty dot s'të gjej, —
dhe sa i hidhur malli për ty,
në njerëz të huaj, në këtë aveny.

VARRI I POL ELUARIT

Në qiell zogjtë po fluturojnë
pa mbarim.

Poshtë,
si zog . prej dheu,
varri i tij.

Rreth e rrotull përmendore të rënda
politikanësh,
burrash shteti.

E lulet
të vetmet përmendore
ka poeti.

NË NJË QYTET KOZMOPOLIT TË BOTËS

Ajo nuk ka emër,
mbiemër,

bile nuk ka as dy dhëmbë
në gojë.

Në qoftë se ju doni ta dini kush është
patjetër —

ajo është një shtatore.

Natë e ditë nxjerr trupin për ta shitur në rrugën
e madhe

dhe duart drejt kalimtarëve i zgjat
si një rit.

Pa më thoni, a mund të kishte tjetër
shtatore
një qytet kozmopolit?

NJË KËNGË E VETME

Disa këngë njëherësh
bulojnë në shpirt
si uji që rrjedh
dhe shkon me furi. K

Disa këngë njëherësh
hidhen mbi zemër,
K) si dallgët e detit
që ngrihen përpjetë.

Pa disa këngë njëherësh
të lidhura me njëra-tjetrën
kurrë s'do të ishte
një këngë e vetme.

POETJA

Gjithnjë kam dashur të trokas
te dyert e njerëzve të mi,
gjithnjë te ju të vij.

Gjithnjë kam dashur të afrohem
në të gjitha dritat e shtëpive tona që vezullojnë
nga larg
~~si një udhëtare e përhershme~~*

Gjithnjë kam dashur të shkëmbej me ju një
fjalë të thjeshtë
dhe dorën t'ju zgjas
të ngrohtë nga dielli,
të lagur nga reshjet.

Gjithnjë kam dashur të jem
te të gjithë njerëzit e mi
në një çast.

Dhe hapa ca fletë
e mora një penë
te ju të trokas.

NË BALLSH

Këto zhurma nuk vijnë nga ndonjë
aeroport i madh,
këtu jemi në qytetin e vogël Ballsh.

Këtu nuk jemi në qendrat e famshme
ku nisen raketat për në Hënë,
këtu jemi në Ballshin e thjeshtë
me emra të lashtë nën këmbë.

Këtu punëtorët, si mijëra elika,
kanë ndezur gjigantin e industrisë
që Shqipëria të ketë fluturimin
më të bukur të shekujve —
rrugën për në komunizëm.

N Ë B E R A T

Mangalemi i bardhë sonte s'po fle,
në dritat e tij po hyn hënë e re.

Në zemrën time po hyn me trok
pak valë lumi, pak hënë e vonët. M

E ka mijëra herë, e ka mijëra vjet
që hëna ka dalë e që lumi rrjedh.

Dhe vetëm një herë, një herë mes qetësisë në
Berat
nën hënë osmane dhe hëna u përgjak. M

Dhe që atëherë në deje, rrjedh me alarm
në çdo natë kaq të qetë hënore,
gjak skënderbejan:

PËR FARIN KANË KËNDUAR MIJËRA
POETË

Për farin kanë kënduar
mijëra poetë
e unë sot çfarë mund të them tjetër?
O dritë e vogël, o dritë e vogël P
që të fton në gjinë e ngrohtë.

*Mjeto
istorike*

Për farin kanë kënduar detarët
e çfarë më shumë të shtoj një fjalë.
Dhe drita e tij në të shuar M
mban erë ullinj, mban erë limua. N

Te fari u ndalën e lidhën besën
një vajzë, një djalë që aq u deshën.

*Mirë e
përshtetshme*

O far i ri, nëpër brezare
besën e tyre lësho
sinjal!

KUR PIJNË KAFE GJYSHET

Qindra duar të zgjatura
nëpër rafte,
sikur këpusin sheqerin nga pemët e quajtura
dollarë,
derdhet

fundi i natës në filxhanë M
në orën katër-pesë
në mëngjes.

Një përkulje e lehtë drejt kafes,
ulur ose më këmbë,
në çdo shtëpi, në çdo skaj,
çdo gjyshe ngarkon në shpinë
ditën e saj.

Dhe ja vjen përsëri mbasdite ora katër apo pesë,
e gjyshet e mëmëgjyshet më
s'presin, —

të ulura pranë kafes,
pranë njëra-tjetrës veten e sjellin
dhe së bashku
marrin vendim
për përcjelljen e diellit.

DUART E NJË POETI

Duart e një poeti lëvizin më të shpejta
se retë.

P. r. } Ç'shira vallë do të bien në letër?
A do të gjëmojnë fjalët si bubullima,^k
a do të dalin rreshtat si vetëtima?^k

P. r. Do të ketë përmbytje,
do të ketë thatësira?

Apo pas shirave natyrshëm do të dalë bima...

IKJA E MISISË

Mblidhen të dashurat e mia, të shtrenjtat
e mia,

kaq bukur pranë njëra-tjetrës, pa lot.

Sot iku papritur Misija,

t'i themi një fjalë të fundit, të ngrohtë. E

Ta përcjellim Misinë të qeta, të sigurt
se rrugën e gjatë bashkë me të s'e bëme

Dhe dhjetëra duar të buta, të plakura,
kot.

mblidhen si lot. K
të hirta E

Fjalëzhurmëshet e mia, të heshturat e mia
që mbani nga fëmijnia ime diçka:

një degë të këputur jargavani në oborr,

një ftua, mbledhur si zog, dhe një grusht

qershish të mëdha.

rimë e kurrë nuk

E ngriheni ashtu të pafund e të qeta,
të vëna në jetë si në rresht, **K**
çel jargavani degë të blerta
dhe rruga kurrë nuk hesht... **M**

ZBRITËN STUDENTËT NJË NGA NJË NGA TRENAT

Zbritën studentët një nga një nga trenat,
hipën edhe zogjtë lart nëpër telat.

Mbajnë të gjithë në gjoks nga një ëndërr,
ashtu siç mbajnë edhe zogjtë këngën.

E duket kështu sikur këmbehen me lejlekët,
me dallëndyshet, me gjithë shpendët.

E nisin ditët, nisin mësimin,
e zogjve u kanë marrë fluturimin.

EKSKURSIONISTËT E VEGJËL NË
TIRANË

Shihni këta fëmijë
me kokë të qethur në zero
në rresht si ushtarë të
ardhshëm.

Shihni bohçet e tyre të vogla,
ku qesh buka nën një pece të bardhë.
sikur ngrehin dekore të reja
lulishtesh,
mbi të gjithë qytetin.

Larg kanë mbetur flokët e tyre të prerë,
thika që ndau bukën u fut në sirtar larg prej
këtej,
molla që nëna para se të niseshin ua dha
dhe rrënjët dhe trungun dhe degët i ka tej.

Më anonimët nga më anonimët,
larg nga gjithçka që i ka rritur deri në atë çast,
hyjnë ata
në qytetin e madh.

Afrohet pastaj mësuesi i vonuar,
është lodhur dhe ai nga rruga
e gjatë,
përkulet dhe merr një mollë të rënë
diku në asfalt.

Dhe thërret kujt i ka rënë një mollë
e pjekur,
dhe afrohet njëri prej tyre, që për mua si për
gjithë qytetin është anonim,
dhe unë dëgjoj ndoshta një emër të ardhshëm
të përjetshëm
nga këta emra fëmijësh.

SHOQET E FËMIJNISË

Dua të shoh fytyrën tuaj të pastër,
të qeshurën tuaj të mbetur nëpër rrugë

harabel,

} M

vetëm te ju ndiej sa vite më shkuan
dhe vetëm te ju përsëri për mua koha ngel.

Mbetëm te njëra-tjetra me fytyrë

pranverore,

dhe me fytyrë pranverore u ndamë,
si ndahen zogjtë shtegtarë të mbledhur për rrugë
në tel.

+

Dhe që atëherë me disa më s'u pamë
ku je ti, Irini, ti, Zhani,

Kaliopi ku je?

Dhe që atëherë

njëra-tjetrën kërkojmë si fëmijë

dhe vazhdojmë të luajmë në rrugët, ku ecim,
kukamfshehtë përherë:

T'i pashë flokët dhe sytë ty, Zhuli, po dil!

Ti, Letkë, ku je? Letkë, ku je?

MËSUESJA

Janë ca fusha nga pesha e bimës që mbin kaq
të rënda,
një liqen ngjyrë gri që dallgët si djepe përkund,
një erë që ngatërrohet me retë e dendura,
ca shtigje që zgjaten në pyjet pa fund.

Dhe ti ec e lehtë, e lehtë,
vetëm me një peshë tetëmbëdhjetëvjeçare,
me aq dritë në zemër,
sa natyra e madhe.

M A R I A N A

Mariana tha se në botë
nuk gjenden lule më të bukura
se lulet e metalit. M

E ju poetët flisni vetëm për
lulet e lëndinave, —
tha Mariana.

Në strukturën e metalit
syri im sheh mëngjes për mëngjes
se si çelin, — tha Mariana.

Dhe qeshi,
dhe do të qeshë me atë dhëmbin e vogël
që përpiqet të dalë e të shohë ç'është bota e
gëzuar. P

Dhe do të qeshë gjithnjë
me atë pranverë të metaltë
që mban në duar... P

NJË GJYSH EDHE NJË NIP

Në rrugë shoh një gjysh edhe një nip,
njëri me tjetrin duart i lidhin,
i lidhin duart që përpara të ecin,
fëmija mos humbë dhe gjyshi mos ngecë.

E zgjatet gjithmonë një dorë e vogël
drejt dorës së madhe, drejt dorës së ngrohtë,
e ngrihet kështu një urë e re,
ura më e fortë, e parë mbi dhe.

pareshur
Kalon pareshtur e sigurt atje
ushtri e ilirëve, e të madhit Skënderbe.
Kalojnë pastaj 70 mijë partizanë
ngarkuar me këngë, uri ose plagë.

Kalon dhe koha, kalon historia, —
në urën e madhe kalon vetë liria.

GJITHË VESËN E MËNGJESIT E MBLEDH
NËNA IME

M
Gjithë vesën e mëngjesit e mbledh nëna ime,
nëna ime që zgjohet e para dhe bisedon me Yllin
e Mëngjesit.

amafëri
andari
Gjithë vesën e mëngjesit e mbledh nëna ime
që e para del në rrugë dhe u thotë njerëzve
«Mirëmëngjes!»

Gjithë vesën-o, gjithë vesën-o,
e bukura!

TIRANA MË 31 GUSHT

Eci sonte

në bulevardin më të bukur të botës
me emrin solemn «Dëshmorët e kombit»,
atje ku derdhet, si derdhen

ujërat e vjeshtës, *K*
lumi më i madh i njerëzve. *M*

Eci mes atyre që sapo janë kthyer

nga plazhet e purpurta,
studentëve të hutuar dhe prindërve të

dhembshur nga periferitë. *E*

Ja, Tirana një ditë të re, të bardhë *Metomina*
ndez për të gjithë.

Dhe marr me vete copëra të pafundme *E*

bisedash dhe qeshjesh,
dhe copëra hutimi të njerëzve që sot
kanë ardhur për herë të parë.

Jo, dendësi më të madhe të

ëndrrave, të dritave

Tirana s'ka parë.

Sot takohen, si takohen vetëtimat, ^K
gjithë dashuritë,

sot ndizet si yll në një rrugë ^K
një dashuri e re.

O Tiranë, diçka magjike, të rrallë, ^{E, A,}
ti sonte ke!

Dhe unë mendojem të zbuloj
magjinë tënde të fshehtë,
ashtu e përmbytur nga njerëzit,

si je më 31 gusht,
ti që ndez dritat, si zjarret më të bukura të jetës, ^K
mes shiut njerëzor më të vrullshëm. ^R

BISEDË ME VETEN

Amfërë

Kapërce shtigje,
kapërce lumenj,
lartësitë njerëzore
ndryshe s'i gjen.

Kapërce dritën,
kapërce qiej,
kapërce veten
që të ngjitesh më tej.

N Ë U D H Ë T I M

Për ku vrapon makina kështu,
çfarë kërkon aty dhe këtu?

Qendër
Mos ndonjë arë ku u mblodhën kallinj,
mos ndonjë lumë ku lahen fëmijë?

Mos ndonjë pemë të vjetër sa s'ka
mos ndonjë kreshtë që mban një kala?

Ec dhe ec dhe ec pa pushim,
njëra pas tjetrës gjithçka po arrin.

Dhe ikin me vrap, dhe ikin me vrap
toka dhe uji dhe njerëzit përçark.

Sonte gjithçka është mbushur gjithë gaz,
qesh, vrapon dhe shokun lë pas.

Ja dhe lulebardhat dhe lulet blu,
ikin diku, ikin diku.

Qeshin, lodrojnë dhe pastaj
nata i fsheh në gji të saj.

Fshihen të gjithë pors çiliminj
lumi, shkëmbinjtë, të vjetrit barinj

Amre) e
Përpjekje

Nën tisin e hollë, nën tisin e lehtë
duan të luajnë të gjithë kukamfshehtë.

Sikur të thonë më tej vazhdo rrugën
përpara do të gjesh diçka më të bukur.

Për ku vrapon makina kështu,
çfarë kërkon aty dhe këtu?

U N Ë, N Ë N A

Unë nëna këputa trëndafilin tim të gjakut
dhe trupin e kam si degët e blerta.
Në hapat, në këngët, në ëndrrat e mia
zgjerohet vetë jeta.

Me lindjen lidhen gëzimet e mia,
gëzimet e mia si maja të larta,
dhe në qofshin gëzime të vogla,
përsëri mbi maja janë lule të kaltra.

Një minutë nuk ndahem nga detyra ime
prej nëne,
jam bijë e kohës
dhe koha është ime bijë.

Gjithçka që kam
vetëm ia jap me dhjetëra damarë,
e përsëri fëmijë të mi do të vijnë,
e mbin një lule, ku mbaron
vështrimi im.

PËRKTHIMI I NJË FJALE

Ti shfleton fjalorin e rëndë,
nga gjuha e huaj të kthesh një fjalë në shqip,
e vjen një fjalë tepër e vështirë për ty, si një
gjëmb, *
në fjalën që prapë s'është shqip «bakshish».

E ti përsëri përpëlit qerpikët e gjatë
se asgjë nuk kupton, se asnjëherë këtë fjalë në
shqip
s'do ta gjesh, —
bijë, zemër e vogël ti e kësaj toke,
s'të mbetet vetëm të qeshësh.

E të dyja përkulemi të gërmojmë mbi gjuhën
personifikim
tonë të pasur
e të vjetër,
të lumtura që këtë fjalë s'e ka,
që ka ditur të shpërblejë në jetë
vetëm me sjellje të mëdha.

Da renë e bukës

Dhe sigurisht nga të gjithë ngjyrat
vetëm të kuqen, bir, ke më lehtë, —
është trupi yt flamur shpalosur
që valëvitet nëpër jetë.

MËSIMI I KËNGËS

Ti ishe në krahët e mi si një gjeth
i vogël,
që dridhej e fëshfërinte nga era e jetës
e nuk shihje rrugë, e nuk shihje pemë,
veç duart e mia si degë.

E ja, ngrite sytë e diçka kërkove,
diçka nga rruga e madhe,
dhe bota të zbulonte këngën e zogjve,
përpara se të zbulonte asfaltet.

E zogjtë u ulën te trupi i nënës,
e zogjtë u ulën te gjethi i vogël,
e more mësimin e parë të këngës
pa ditur as zogjtë as pemët e botës...

Paralelizmi
figurativ

F È M I J È T

Mbi tavolinën ku shtrohet buka
dhe puth mëngjesin ajo dhe darkën
një ditë dy duar aq të bukura
qëndruan dhe një libër hapën.

Dhe shkuan ditët, shkuan vitet
dhe erdh të ulet dhe një tjetër,
dhe katër duar si pëllumba
sot diçka shkruajnë përmbi letër.

Njëherë heshtin, njëherë flasin,
diçka kujton zemra e vogël,
në tavolinën ku shtrohet buka
dhe një bisedë iu shtua botës.

Ç'janë raketat, për to ç'thonë shkronjat,
përse të vrasin në ekran?
Njëra lexon pastaj Homerin,
tjetri zë shkruan shkronjën «a».

Sfidohen bisedime shtetesh,
tavolina katrore të rrumbullakta,
katër pëllumba fluturojnë
mbi tavolinën ku shtrohet darka.

DALJA E NJË FOSHNIJEJE NGA SHTËPIA
E LINDJES

Unë kam parë fytyrën tënde si manushaqe K
në çastin kur erdhe në jetë,
kjo do të thotë se çeli një lule
pranvere
vërtet.

Kjo do të thotë se doli në rrugën
e gjatë
si lulëzim K
vetë ëndrra e pastër e njerëzve,
si mbiëndërrim. *

Kjo do të thotë se në tokën time
të lashtë
u shtua një këngë, një dritë
që lidh
me trupin e pastër
të ardhmen me lashtësitë.

MIJËRA LULE TË EGRA

Rime e përhapshme
Mijëra lule të egra,
mijëra aroma të paprekura.

Eci dhe i marr në dorë,
eci dhe i thurr kurorë.

Janë kurora për nuse,
janë shtrat i gushëkuqve.

Janë lule për përralla,
shkronja të pafundme të maleve

e unë që jam poetja
fjalët të paprekura do t'i mbledh, *D*
si mbledh lulet e egra.

V A J Z A V E

Ashtu si hyn palombari në thellësitë
ju futeni në jetë e gjeni dashuritë.

Dhe unë secilës i jap urimin:
ruajuni, o vajza, nga shembëlltyra
e pushtimit.

Se mund të vijë një njeri
si shembëlltyrë e kohëve
të largëta K
të të pushtojë e të të lërë pesëqind vjet prapa.

Se trimëri është të gjesh dashurinë e vërtetë,
si gjen deti brigjet dhe bregu detin.

E kurrë dashuria mos ngjasë me
nënshkrim dekretesh,
marrëveshje dypalëshe midis shtetesh.

E le të mos ngjasin ceremonitë
si nënshkrim fitoresh ose humbjesh
një ditë

se trimëri është të gjesh dashurinë
e vërtetë
si gjen deti brigjet dhe bregu defin.

D J E M V E

Ashtu të shpenguar
me hapin e gjatë, me trupin e harlisur po ecni
pa e ditur se në vështrimin e një vajze
vetë koha do t'ju matë.

Po ju e dini
se në shekuj për ju
e para fjalë që del nga zemra e vajzës
(si nga zemra e vetë kohës)
është «trim, o trim!».

O, kërkon njëqind trimëri ky shekull,
kjo ditë e re Shqipërie.
Njëqind trimëri dhe pastaj
si shpërblim i vetë kohës
apo vetë vajzës që do t'ju matë
e para fjalë për ju «trim, o trim!»
dhe një puthje e gjatë...

A J O

(Një bashkëshort — për bashkëshorten)

Përpara gjithë maleve të rënda
dhe fushave pafund,
përpara vitrinave dhe pasqyrave
që kërkojnë të shohin botën
«Ajo» është e pastër si drita. *

(E pastër si drita

«Ajo»

ndihmon që të rriten
bimët në arë
dhe ditët e vitit.)

E pastër si drita

«Ajo»

mban jetën në duar
dhe flak prej saj
çdo gjë të shëmtuar.

E pastër si drita...

Një pjesë nga bota

«Ajo», —

është pastaj

«Ajo»

elementi më i kthjellët i saj.

A I

(Një bashkëshorte-për bashkëshortin)

Kur të luajë shah,
asnjëherë «Ai» të mos dalë i mundur
mbi katrorët e vegjël.

Mbi erërat që fryjnë,
po të jenë mes pyllit të dendur,
«Ai» të jetë pema më e lartë,
dhe hapin më të shpejtë
«Ai» ta ketë
në rrugën e gjatë.

«Ai»
shigjetën do të ngulte në shenjën më të largët
po të ishte dikur, një herë moti,
ndaj më me precizion se të gjithë të shkelë sot
butonin e punës së tij,
të jetë më i zoti.

JA KËTO DITË TË REJA, TË REJA

Ja, këto ditë të reja, të reja ^P
të mbushura me sekonda
prej njerëzve;

Ja, këto drita të vogla, të vogla, ^P
si pikla buzëqeshjesh; ^K

ja, këto rrugë të gjata, të gjata ^P
ku unë pafundësisht
eci.

Dhe duart e tua
që zgjaten drejt meje —
sy dy meteorë
të këtij universi.

TI JE MBËSHTJELLË ME NJË
MJEGULLNAJË DASHURIE

Unë e di,
ti je mbështjellë sot
me një mjegullnajë dashurie
dhe mashtron veten, njerëzit çdo çast,
dhe do të harrosh atë ditë kur flisje,
«Këtë, atë»? pranë mamasë.

*amë-
lou* { Si mund të rrish tani pranë tij me
buzëqeshje,
si mund të hysh pranë zemrës
qetësisht, *D. r.*
si mund të harrosh atë ditë të
hershme
që ngjet aq shumë me një çast
llogarish?

Ja, tani ngrihet një godinë dashurie
në themel të asaj dite plot
trishtim
dhe duket sikur gurët pa reshtur
bien
e presin të murosesh ti.

DIÇKA MBETI PA THËNË

Diçka mbeti pa thënë... *redigjence*
Megjithatë përsëri vinim drejt njëri-tjetrit,
e unë kisha fytyrë hëne
e ti kishe diçka nga dielli.

Diçka mbeti pa thënë...
Tani të mos e shohim njëri-tjetrin mundohemi, —
e kthehen rrudhat e para në mure kështjelle,
e kthehen thinjat në bedenë të sigurt
të ruajnë brenda si ëndërr
atë ditë të ikur...

FUNDI I DIMRIT

Në lagjen time tymos një tymtar,
ndërsa mimozat po çelin si ar.

Jo, s'është tymtar, por është një gjysh
që llullën e madhe ngadalë po mbush.

Është një gjysh me flokë gri,
dimri i është fshehur në trupin e tij.

SONTE ËSHTË NATA MË E KTHJELLËT

Sonte është nata më e kthjellët
dhe yjet janë më yje,
unë në breg të detit
sikur ec mes tyre.

Ec mes pafundësisë
dhe qetësisë së natës...
Deti i shqetësuar përthyhet,
te zemra më vë dallgë.

~~O sa~~ kalitërsi e re

O SA GJELBËRIM I RI

O sa gjelbërim i ri,
mbase një ditësh, mbase një orësh,
mbase i një minute, —
po të qe foshnje do të qante kushedi,
kur nga era të lëkundej.

Po ai këndon, ai murmurin
i pabujshëm,
toka nga thellësitë
po i sjell qumësht.

O sa gjelbërim i ri,
mbase një ditësh, mbase një orësh,
mbase i një minute.
Miliarda vite, miliarda shekuj
nga gjethe futen...

E PËRDITSHME

Mëngjes.

Mijëra pasqyra që gjithmonë buzëqeshin P
mbi rubinet, në xhep, në korridore,
fshehin në ndriçimin e heshtur E
diçka hënore.

Mijëra pasqyra që gjithmonë buzëqeshin,
presin të shfaqen si vetëtima K
fytyrat tona të posaçelura
ku janë mbledhur gjithë ditët e ikura.

Dikush nxitimthi u pa në cepin e vitrinës
dhe një nëpunëse e vonuar
u ngut të shohë krelat e flokëve
në një zyrë llogarie.

Mbi pasqyrat e floktoreve të grave,
një fytyrë e re nusërore si puse të thella, K
po bie.

Dhe hëna vështron që lart P
e ndritshme, me dritë të hareshme,
si një pasqyrë e largët K
e hedhur nga dora e njerëzve.

* * *

Të gjithë i kapërcyen ditët e ikura,
të gjithë zgjatin duart drejt ditëve që
vijnë,
të gjithë zgjatin duart

drejt makinerive, drejt frezave,
drejt impianteve, kasafortave, ekspresëve si hëna
të ndritshëm. K

(Edhe ajo, llogaritarja me flokë plot krela,
është ulur të sjellë ditët e saj
duke mprehur me një brisk që shkëlqen
një laps të gjatë.)

Gjithçka, moj ditë e re,
diçka hënore ka
në prarimin e saj
të metaltë. M

* * *

Nëpër rrugë ecin P kujtimet e djeshme,
ndoshta çdo qoshe fsheh një buzëqeshje. P

Nëpër rrugë dhjetëra parfume, —
janë të luleve, janë të drurëve.

Nëpër xhepa ca luleshqerra,
bileta sporti, orare trenash.

Iku si ^Kzog shëtitja e gjatë,
dielli si top përplaset ^P
^K mbi asfalt.

Në mbështetëse urbanesh
njerëzit lënë ngrohtësinë
në krahët e urave
e duarve.

* * *

Dhe unë kërkoj të jem me çdo njeri,
t'u ndiqja jetën të gjithëve,
t'u ndieja rrahjet e zemrës
të gjithëve,
po të kisha mundësi.

* * *

Mbaje mend,
frynte erë...
Ti u nise në rrugën e gjatë dhe kishe
harruar diçka,

dhe era me ty po fliste, P
se ç'ke harruar, të tha,
P diçka të vogël, diçka të vogël,
edhe një lamtumirë në fund të rrugicës ku linde,
edhe një kthim të fundit koke.

Ndoshta qe e shtunë, ndoshta e enjte,
era më e bukur e jetës fryu atë ditë,
ndoshta të premtë...

* * *

Mbaje mend,
sa vjen rruga bëhet më e gjerë,
më e gjatë
Metaph nga rruga e ylltë e dashurisë në rrugën e metaltë,

nga rruga e vendlindjes sate që bije erë mollë,
në pafundësinë e një toke ku njeriu bëhet
shqiponjë.

* * *

Mbaje mend,
ti trokite e drojtur
në një orar pritjeje të gjatë,
e mërkurë, o e martë,
pastaj ule dorën si degë të prerë K
dhe u ktheve mbrapsht.
Jashtë ishte qetësi, jashtë nuk frynte erë.
Era e fortë e ndërgjegjes M
krahun tënd kishte prerë.

Era e fortë e ndërgjegjes
që ngrihet tufan e furtunë
e than një frazë të gjatë:
Të shkoj kaq larg unë?! p.r

* * *

Ditët e mia, ditët e mia, p
me mijëra trokitje zemrash, me shqetësime
me mijëra letra që shkruhen k
e mbajnë si lule nga një datë,
kujtime, lutje, këngë, rapsodira
ose thashetheme futur në zarf.

Ditët e mia, ditët e mia,
fragmente të shpirtit të njerëzve,
mblidhuni të gjitha me mijëra
të bëjmë fytyrën e jetës!

* * *

Dhe unë mes njerëzve kam ditët
e mia
të ndara nga netët pa gjumë,
punët e shtëpisë si zhgarravina k
dhe hapat e mi në punë.

Dhe përsëri kam ushtrinë time
të vogël:
ca libra, një raft, ca lapsa
dhe ca dije
dhe ndoshta si pasqyrë më të
thjeshtë k
një dritare shtëpie.

Dhe kur nisem në luftë për këtë
ditë të gjatë
dua patjetër ta fitoj,
eja e dielë, eja e mërkurë,
eja e martë,
për të nesërmen nuk pres,
por sulmoj.

Dhe vijnë gjithë ditët e mia,
hapet perdja e hollë e natës

Vijnë mëngjeset e reja me
pëshpërima,
mbushet me njerëz
gjoksi i Tiranës.

Dhe vijnë gjithë ditët e mia
të mbushura me vajza të
bukura që zbresin nga
thellësitë
për të bërë në kryeqytet kozmetikën
e nusërisë,
ato që ngjasin në udhëkryqe
si luleshqerra
të mbledhura në shëtitje.

Ja edhe një ditë e vogël
e ngarkuar me një psherëtimë
të gjatë

të asaj që kërkon një këmishë
të jashtme të paparë,
në një dhomë ku këndon
krimbi i mobiljeve
mblidhet së bashku një e qeshur,
një e qarë,
prapa një perdeje jo teatri,
por shtëpie.

Dhe vjen dita e re me puthjen e parë
të dy njerëzve
që mbajnë dritën në buzë, në duar.

Vetë dashuria qenka ajo llogaritarja
me krela të bukura.

E ajo,
e të gjithë sikur i thonë të
nesërme eja,
duke kurdisur orët e tyre
para lajmeve kryesore të orës 8-të
dhe ditët vijnë si urbanë
dhe ikin e kthehen përjetë.

Dhe mblidhen njerëzit përsëri
kokë më kokë
e zemër më zemër
t'i bëjnë qytetit fytyrën e tij,
ditë, o ditë të thjeshta,
kaq thjesht,
përjetësi.

POEMA E VITIT

1) Lulja e parë e pranverës

Kush e pa i pari pranverën të vijë?

Ndonjë agronom i pagjumë,
dy të dehur nga dashuria,
roja i fshatit,
mjelësja që lan sytë për t'u zgjuar,
ndonjë minator

që ndien vlagën e saj nga
nëntoka?

(Mos e pa ushtari i pafjetur,
një polic i periferisë,
një shofer në rrugën e gjatë,
hidrocentralet

me gjoksin e kaltërt?

Diku, një hap i saj i thjeshtë.

Një lule e vogël

ka nxjerrë kokën

K si bisk i përjetshëm.)

* * *

Ta marrim në dorë lulen e parë

dhe të shkojmë drejt ATSH-së

apo të presim dhe pak,
të bëjmë për ardhjen e pranverës njoftim intim
apo njoftim zyrtar?

Ta futim në teletajp
midis lajmeve të mëdha,
apo të presim dhe ca.

* * *

Merreni në dorë këtë lule të vogël
që çau e para në trupin e tokës
këtë lule që e para pa me sytë e
pranverës,

mos sheh deri te ty,
mos sheh deri te ju, njerëz?
Mos i formulon para jush pranvera natyrës
një lajm,
arrita, jam mirë, më prisni ku jam.

E ku ka mbirë më parë, ku?
Stacionet e pranverës vijnë kuturu,
vrapojnë andej, vrapojnë kënde
lulen e saj të parë të gjejnë.

* * *

Dhe ja në këtë kohë në bulevardin
«Konferenca e Pezës»,

kur në pyll flinte ende
ariu,
në dy dritare dy drita u ndezën,
karshi, vetvetiu.

Dhe u ngrit nëna te njëra,
te tjetra u ngrit babai
e njëri pa vajzën, e tjetra pa djalin
e saj.

«Po ti këtu, çfarë do në dritare?»
«Shoh këtë pjeshkën me lulen e madhe.»
«Po ti këtu, ç'do këtu, moj?»
«Po shoh pranverën që erdhi qëndroi.»

* * *

Erdhi pranvera! Erdhi pranvera!
Këtu? Në asfalt?
Vraponi ta prisni, vraponi ta shpini
në teletajp
vraponi ta shihni, ku, si,
ku rruga duket, pallatet, dritaret
dhe një djalë e një vajzë përbri.

Erdhi pranvera, erdhi pranvera,
s'ka më nevojë për lajmërim
telefonike,

erdhi pranvera në rrugë qendrore
nga rrugët periferike.

E ndërsa njëri prej nesh këput
lulen e parë,
në redaksi erdhën vjershat e para plot
lule,
mund të ndërtosh një plantacion
me pranverën e tyre.

Ejani shihni në duart e një
zëvendësministri,
i ngrohtë rri prej tokës plisi,
dhe ai merr në duar plisin e ngrohtë,
pa fjalë, pa bujë, mirëseardhe,
pranverës i thotë.

* * *
Lëvizin gazet, nëpunësit,
nga Ministria e Bujqësisë
në të Arsimit dhe të Kulturës.
Ku do të shkelë pranvera më shpejt:
në parcelën 20 apo faqen 20?

* * *

Mëngjes.
ngrihet njeriu më këmbë dhe ka zbuluar gjithçka,
lulja e parë e pranverës
në zemër po hap.

Se në jetë nuk mjaftojnë kurrë
vetëm pemët e lulëzuara
e nuk mjaftojnë kurrë vetëm cicërimat e zogjve,
duhet që zemra të jetë zog i pranverës.

E vjen pranvera e gjen pranverë
te secili hap...

2) Vera

Ti, bijë, kushedi sa herë më pyet për
fabulën e vjetër
me një gjinkallë dhe një milingonë,
dhe mua më duhet ta sqaroj patjetër,
me gjithë ndryshimin e kohëve.

Ta dish që kjo fabul është krijuar në verë
kur fabulisti ecte gjithnjë
midis punës së njeriut të ndershëm
dhe asaj që i thonë asgjë.

Dhe ikën vitet, ikën shekujt
dhe prapë tek ne nga kjo fabul mbeti diçka,
vera me kulminacionin e prehjeve
dhe të punëve të mëdha.

Gjithçka tjetër lëvizi
dyfish, tre, njëqindfish
e ndoshta, ndoshta aq herë
sa vera drejt diellit u nis.

E kur rrimë e flasim për verën,
e hapim si një libër të vyer
mjeshtrën e prodhimit të vlerave
dhe të konsumit të tyre.

* * *

I dëgjon ato qeshje të largëta
për fjalët e mia të thata për verën?
Thonë vjershën e prishi një nënë
për bijzën e hollë kërcell.

Po ta lëmë fletën e vjershës mënjanë,
porsi fushë të posambjellë,
dhe lapsin ta kemi pa majë,
kalli që të piqet në diell.

Të hyjmë në fushën plot grurë
dhe fabulën ta shohim vërtet,
ku çel rendimenti i punës,
ku çel kuptimi i jetës.

* * *

Ti e di, bija ime, se kështu fillon jeta,
nga duart e njerëzve kaq thjesht,
një mijë herë më bukur se nga gjithë legjendat,
lind nga pika e djersës.

Është ai që Polin e Veriut e mat me një frigorifer
dhe Ekuatorin me zjarrin e tij në shtëpi.
Ta shohim çfarë do të bëjë më tej,
të dëgjojmë mërmërimën e tij.

Kaloi dhe u ul midis njerëzve
që kurrë shokë s'i pat
dhe psherëtiu me duf
duke pirë kafe ekspres;

«Ah, more shokë, —
guxon të thotë pas pak, —
nuk bëhet asgjë pa interes.»

E troket portë më portë e zyrë më zyrë
e kushëri më kushëri,
tamam si gjinkalla në fabulën e vjetër
të gjejë punë, fletë kampi o rehati
nga prodhimi i të tjerëve.

Ja që diçka nga fabula e vjetër
paska edhe në verën tonë të bukur,
me siguri edhe dembelët na ecin në krah
dhe kohëhumburit diku janë futur.

Unë s'dua të marr pozë e të them
se kërkoj vetëm kohë me punë,

se dua vetëm këmishë me djersë
dhe vetëm netë pa gjumë,

Por kurrë nuk dua të ndërroj
gëzimin e madh të kantiereve
me kantierin e ngritur me pjata
në një sallë albturist
dhe kurrë s'e ndërroj djersën e punës së verës
me djersën nga vallëzimet në pistë.

Kjo është fabula e re, e pafund e verës,
(të gjithë poetët i bëjnë remont),
fabula e prodhimit të vlerave
dhe e konsumit të sotëm.

Dhe ta dish se
si është shpikur drapri në verë
edhe pasqyrat e mëdha të tualetit
janë shpikur po kështu
si miniaturë të lumenjve të kthjellët
dhe të pellgjeve blu.

Dhe gjithmonë
gjithçka ecën drejt verës
me rendiment më të lartë;
tensioni i punës, i prehjeve
i konsumit të arançatave...

Vjen një çast e vrapojnë drejt verës
dhëndurë e nuse të bardha,
ngrihet në qiellin e hapët, të kthjellët
rendimenti i gëzimit të dasmave.

Në rrugët e gjata ecin taksitë
ngarkuar me dhëndurë dhe nuse,
fustanet e bardha ngatërrohen me retë,
perëndimet me buzët e kuqe.

E ndoshta përsëri klarinetat,
violinat
ty të kujtojnë diçka nga gjinkalla;
sa nevojë kemi të qeshim,
të derdhim këngë të bardha!

Dhe kënga më e bardhë e botës,
dhe mbrëmja më e zhurmshme në plazh
lind kur nga djersa jote
jetës ke çfarë t'i japësh.

Kjo është kënga më e re e verës,
të pruarës si vetëtimë,
rendimenti më i madh i diellit
në takim me njerinë.

Me takimin e tij në zemër,
me takimin e tij në shpirt,
eja të korrin poemën
si bukën e tij.

3) Arti i vjeshtës

Gjithë vajzat e reja vraponin drejt teje,
vjeshtë,
e ti me dashuri i vishje
sikur t'i vishje nuse.

Gjithë retë e lehta verore fluturonin
drejt teje, vjeshtë,
e lart ngriheshin këngët
kur poshtë binin reshjet.

Vjeshtë, e dashur vjeshtë,
vjeshtë bujare,
tundje krahët e tua mbi sofrën e
varfër

dhe thoshe:
Erdhi koha e dasmave.

Vjeshta ime e mbushur me gjithë
ngjyrat e jetës,

vjeshtë shqiptare,
ti poqe këngët e mia në shekuj,
ti poqe vallet.

E mbi të gjitha, si fryt të përjetshëm,
si asnjë vjeshtë tjetër në botë,
ti poqe flamurin e kuq
nëpër shekuj
me gjakun tonë të ngrohtë.

Vjeshtë shqiptare që m'këmbe lirinë
e së bashku me të këngën e saj,
ti që e bërë këngën të ngrihet
e malit t'i rrinte përkrah.

Vjeshtë shqiptare, e kuqja vjeshtë,
e veshur me vetëtima,
kushedi sa njerëz bërë poetë
dhe gjuhë u dhe bubullimat.

Vjeshta ime që shtrihesh nga malet
në parqe
e lidh peizazhe me puthje ylberi,
ti më mësove se si fjalët t'i kap
e mushtin t'ua vjel.

Ti më mësove se si piqet poezia
te zemra,

që të vejë pastaj në shtypshkronjën
e madhe,
të bjerë kënga si frutet e ëmbla,
të varet peizazhi në galerinë e
arteve.

Ti që më bën të mos mbetem një
pemë e vetmuar
ku të mos ndalë njeri,
ti që mijëra poetëve këngën u ke shkruar
dhe ua shkruan përsëri.

Vjeshtë, moj vjeshtë,
moj mjeshtre!
Qëndroj midis teje si një dasmore
e vonuar.
Zogjtë kanë ikur. Këngët për një çast
fluturuan.
Pa pritur u zhveshe nga gjithë ajo vello
nusërie,
duvakun e reve ta rrëmbeu era e marrë,
tani ke vënë një përparëse të thjeshtë,
je kthyer thjesht në një llogaritare.

Ke rënë në mendime
e kërkon të futësh në bllok
plantacione të pafund mollësh
të reja

e llogarit kilovatorë të ujrave,
në vend që të krijosh legjenda.

E më thua se je përkulur
të krijosh figura
jo vetëm me gjethet e zverdhura,
jo vetëm me fëshfërimat e bukura.
Tani elektriciteti, digat, repartet e
pafund të uzinave
sollën fryte të tjera industriale,
sollën male më të larta...

Ja, në fabrikën e re
dritat elektrike
po prarojnë si dardhat. ✕

Mijëra fryte industriale
erdhën u poqën në çdo stinë.
Romantikën e prodhimit tënd
e rrëmbeu
industrializimi.

Dhe ashtu e thjeshtë, e qetë,
si një motër e madhe
ti në çdo stinë erdhe vetë
me vjeshtën industriale.

Ashtu e ndryshuar nga orët, nga shekujt
rri e më vështron në sy e në zemër
dhe unë dorën të zgjat
e ti më shkund purpurin e ndezur
e unë fletën e bardhë.

E presim të dyja të mbijë në letër
vjeshta e sotme e ngarkuar rëndë,
mekanizmi i vjershës më shumë të ndreqet
si me shiun e ëmbël.

Pambuku i pafund i fushave të tua,
të vijë të ulet në letër —
prodhim industrial i figurave.

E të lëvizë poezia,
të lëvizim dhe ne
siç lëviz vjeshta e shekujve
në një vjeshtë të re.

E unë ndjek
këngën tënde të madhe
gjithnjë në lëvizje, të prekshme.

Vjeshtë, moj vjeshtë,
moj mjeshtre!

Meditime në dimër

Këta shira që bien e këto erëra që fryjnë
rushedhi nga ç'avull i tokës janë ngritur,
nga ç'pjesë vijnë? P. R.

Këto re që enden e nisen porsi dele F
rushedhi ku do të shkojnë, kushedhi
ku do të derdhen.

Bota me kordele reshjesh është lidhur
i me meridianë dhe paralele). *

* * *

E unë ec rrugëve të mia dimërore
të lidhura me transparencë
me lule mimozash lëvizin nën borë.
Dhe mendoj për këtë ditë të thjeshtë
e mbushur me shqetësime njerëzore.

* * *

E njeriu është veshur me një pallto
të trashë,
mbi pallton e trashë është veshur
me brymë,

pas brymës me shiun,
pas shiut me erën,

j. oufere

anë
e pas erës me borën,
e pas borës me qiellin,
e pas qiellit me tokën,
e pas tokës me njerëzit
e është veshur me botën.

E njeriu është mbështjellë
me përrallën dhe legjendën,
me pëlhurën e ekranit të kinemasë
ku sapo ka filluar projeksioni

i një filmi të gjatë
e njeriu është veshur,
nga dhimbjet e botës,
me plagë.

Dhe në këtë kohë gjaknxehtë
me ftohtësi të çuditshme
dashkan ta veshin njeriun thjesht
sipas modës,
dashkan që t'i ndërrojnë jo vetëm modelin e
palltove dhe jaka
dashkan që t'i ndërrojnë modelin
e kokës.

E njeriun duan ta veshin
me gënjeshtër gazetash mondane,
me qindra fletë marrëveshesh
ku brejnë penat si minjtë,

e satelitë spiunë,
rraketa me mbushje
bërthamore
mbjella nga superfuqitë.

he në reklamat e gjata buzë
rrugëve,
he në relievin e thatë të kopertinave
erium nga gjithçka duan ta
zhveshin,
lënë në lakuriqësinë e instikteve.

* * *

mër,
ur pranë dritareve,
pranë borës, pranë shirave
të gjatë.
ur në rrugët pa mbarim
plot shkujdesje
ë ngarkuar kam botën e madhe,
lidhen kordele prej reshjesh.

s'mund ta ndiej veten njeri
pa këtë veshje të rëndë
rrugën time të gjatë.
ë copë qiell Shqipërie
nd si shami të kaltër.

Ec dhe ec *reiserit*
nga mëngjesi në mbrëmje,
nga mbrëmja në mëngjes.

anti tze

Ec dhe ec.

Më thoni
cili kështu nuk është ngarkuar
mes nesh?

D. r.

Ec dhe ec.

Pas vijnë lulet e borës si bizhuteritë, *K*
ja kështu unë filloj këngën e dimrit një ditë

MURI I KOMUNARËVE

I.

Parisi s'fle.

Hyn e del nga libri i udhëtarëve,

i turistëve

Kulla Eifel,

Notrë Damë dë Paris.

Lexon në këtë libër epitete çudish:

«Paris është një parfum,

është një det,

Paris.»

Një nga një hapen fletët:

Perë Lashe po flet,

Perë Lashe si stoli

me varre të jetës.

E mes tyre si monument i rrallë
me gurët më të thjeshtë
Muri i Komunarëve,
muri i përjetshëm.

II.

Po turistët s'kanë kohë akoma,
s'kanë kohë ende të shkojnë drejt tij,
mblaçitin çamçakiz, mblaçitin ditët
tejt përkarshi.

E shkojnë te monumenti i Ushtarit të
Përjetshëm
të marrin flakën që digjet atje vazhdimisht
në fotografi ta fiksojnë vërtet.
E mundësisht, pranë flakës, secili të marrë
si kujtim
edhe profilin e vet.

E vrapojnë pas bizhuve,
dyqaneve të ndritshëm,
gurëve — brilantë
që i venë në gishta.

Afërdita e Milos hyn pastaj në aparat,
jo dorë s'ka për bizhu
aspak.

Moj botë,
duar kanë sot për të ndritshme bizhu
të pasurit,
më të shëmtuarit e tu.

III.

Gurët e thjeshtë heshtin.
Po të gërmosh në libra, në enciklopedi
mund të gjesh si kanë ecur këta gurë
nga e zeza në gri, nga e bardha në gri.

Më të zakonshëm nga më të zakonshmit;
më të rrallët nga më të rrallët
gurët në Murin e Komunarëve:

Këtu ata së bashku me fitoren e parë
i vranë.

E muri mbajti sekondën e fundit
të shpresës,
sekondën e ëndrrës, sekondën e jetës.

Këtu gjaku i kuq i tyre
petalet i hapi i kthyer në lule.

Këtu ku donin të murosnin përfundimisht lirinë
lirinë e punëtorëve,

lirinë tënde,

lirinë time.

Këtu është betimi

i çdo njeriu të thjeshtë,

bashkimi më i thjeshtë

njerëzor.

O ti bukuri e botës,

e luftës, e fitores,

njësoj.

Këtu muri ngrihet

si përmendore

ndërsa qyteti kreshpërohet

më tej

në qindra zhurma

madhështore

dhe monumente të mëdhenj.

IV.

Harku i Triumfit,

një bizhu plot finesë

në krahun e gjatë

të Shamps Elizesë.

Futen kalimtarët në Harkun e Triumfit
e s'dihet në janë fitimtarë a të mundur:

Disa në bursë, disa në bixhos,
disa në ekran, disa në kozmos.

Disa në boks a spiunazh a dashuri,
kudo mund të fitosh
e të biesh përsëri.

O ç'bizhu, e bukur bizhu,
ku dita lëviz
krejt kuturu!

V.

Mblidhen komisionerët,
shoqëritë e udhëtimeve,
ku i shpien turistët nuk dihet.

Shto një fletë,
një fletë gris, —
gjithkund, askund
je në Paris.

Sulen të gjithë të shohin Xhokondën,
ja një enigmë tjetër për botën!

Dhe si buzëqeshjen e saj kanë parë,
shtrohet një pyetje:

«Po te Muri i Komunarëve?»

Jo, nuk të zgjon ky mur
si Xhokonda enigmë,
të qartë ka bota këtu
ku shkon

dhe nga ikën.

Bota e ndarë më dysh në ëndrrën, në shpresën,
në dritën, në gjakun, në djersën e komunarëve
përballë: ëndrra dhe shpresa e atyre
që dikur i vranë.

VI.

Paska njerëz që ndezin një qiri
në Notrë Damë të Paris;
por paska dhe njerëz që ndezin lule
mbi murin gri.

Bien telefonat në dyqanet e luleve,
herë për dasma, herë për mort,
herë për takimet e yjeve
në film a në sport.

Bien telefonat nga të pesë kontinentet
këtu në Paris.

Kush i njeh gjithë emrat që duan
lule për murin gri?

Punëtorë,

të papunë,

pleq,

të rinj,

si ditët njëra pas tjetrës

vijnë

pastaj,

dhe çdo njeri nën stolitë e Parisit
me emrin e thjeshtë parisian.

VII.

Herë me hapa të rëndë

herë me hapa të lehtë

sjell secili me vete

peshën e tij të jetës.

Sjell secili hapin e tij të nisur
për të arritur këtu:
Nga na vjen, o shok,
nga na vjen te ky mür?

E jeta jote me gjithë buzëqeshjet
dhe lotët,
gëzimet, hidhërimet që vjel
papritur vjen të peshohet
me çastin e tyre solemn.

R e alternuar

E plagët maten me plagë
e zemrat maten me zemra
e ndien muri i përgjaktë
çfarë fsheh ti atje brenda.

Se muri ku gjaku u tha,
dhe mbinë veç lule dhe bar,
i ngjan në çdo orë e çdo çast
një aparati të madh.

Se mund të arrish përballë tij
e të dridhet jeta jote plot
meskinitet

ku ditët me radhë janë kthyer
në rrjeta për treg.

Se mund të vish këtu pas një
bisede të fshehtë
të mbjellë diku në tregje punëtorësh
si rrënjë,
nga duhma e shtratit rrëmujë
si varice e mbledhur në këmbë.

Se mund të vish këtu
në vend të zemrës me gur
e muri bëhet sy
e sytë bëhen mur.

Se mund të vish këtu
ta shohësh murin si butafori ngjyer,
të shkelësh, të vrasësh heronj,
pastaj të luash rolin e tyre.

Se mund të vish këtu
pasi të mbash fjalime për të
drejtat e klasës
e pastaj të hedhësh nga ana
e punëtorëve
një zemër false.

Se mund të vish këtu
e mund t'i vrasësh ata përsëri
me lulet e freskëta
plot erë tradhti.

* * *

Qetësi,
dy-tre minuta heshtje,
Bota s'lëviz përpara çastit solemn,
thua që posa i vranë
ata burra dhe djem.

Dhe ashtu me lule
muri e di se ka njerëz që vijnë rreshtohen
me vrasësit e tyre.

Por ai e di
që vijnë njerëz, vijnë njerëz
pa pushim
në rresht me komunarët rreshtohen
për kushttrim.

Se në qoftë se ka rreze X,
dhe në qoftë se rreze lazer ka

muri i betejës së parë komuniste
për luftën vendimtare
të ndan.

VIII.

Ja, ky është muri i thjeshtë,
këta janë gurët gri;
më thoni
a ka tjetër bizhu
më të shtrenjtë
në Paris?

PUNËTORËT

poemë

Ditë e thjeshtë e viteve 80,
dielli del nga majat e larta,
dalin ata, si diej të vegjël
nga portat e hapta.

Ata që mbajnë kohën gjithnjë në duar,
që dritën nëpër turbina e mbajnë zgjuar,
që zjarrin e Prometeut
gjithnjë mbajnë ndezur
(jo në një vatër të ngrohtë
mikroborgjezi).

Ata që nisen me ngut të mbajnë
dorë më dorë
zjarrin e hekurt industrial të Shqipërisë
si ogur të kuq,
si pishtar të lirisë.

Ata që s'kanë kohë ndoshta të kenë
në mëngjes sobën e ngrohtë,

të vënë një kasketë të zgjedhur
sipas modës.

Ata që shtrojnë një pecetë të pastër
e presin një bukë të madhe si diell
për çdo darkë,
ata që ditën mbajnë në duar
si një lule të bardhë.

(Duke mbajtur ditën e vogël në duar,
ata kanë gjithë anijet e detit të tyre dhe
gjithë fluturat e
livadheve,
gjithë mineralet e zgjuara nga gjumi i rëndë
dhe gjithë lulet që në çdo muzg bëhen
gati për të fjetur.

Ata i kanë
gjithë oxhaqet e fabrikave ku trokasin lejlekët
dhe gjithë llixhat reumatike
ku shtegtojnë
pleq flokëbardhë,
gjithë këpucët atletike si dy dallëndyshe të
vogla
nga nisin fluturimin e tyre
fëmijët.

Ata i kanë

lokalet e dasmave ku shtrohen gostitë
duke mbajtur ditën e bardhë në duar.)

* * *

E vetëm një copë bukë në ditën e gjatë
kishin të thinjurit, të uriturit.

Ajo copë bukë

e asgjë tjetër

si diell

në mes gjithësisë.

Dhe u mblodhën

në krah të njëri-tjetrit

e skalitën në ditët e para të luftës së tyre më

të bukur

grevën e bukës.

Dhe kërkuan pak bukë,

dhe kërkuan pak dritë,

dhe kërkuan si qiellin,

të kapnin lirinë.

* * *

Ja, ecin tani në rrugë të thinjurit,

ata që duart i kthyen në monumente të

pavdekshme,

ata që kërkuan lartësinë njerëzore,
që i ngjiten gjithë shkallët e jetës,
që jetën e shndritshme mësuan të mbjellin,
ata që një ditë në një kohë të rëndë
çanë udhën me Enverin.

* * *

Ecim në shëtitjen e mbrëmjes
të përskuqur nga dritat
punëtorët e Tiranës.

Ndalni ju, rreshta të shpenguar
me njerëz,
këtu një çast ndalni.

Ja këtu, në cep të rrugës,
ngrihi ju, o njerëz, si përmendore,
si kujtim të një çasti, të një ore.

Këtu në këtë vend dikur
udhëheqësit iu afrua Vasili,
Vasili i thjeshtë, Vasili i dashur,
furrëtari, i miri.

Këtu në këtë vend dy njerëz
duart shtrënguan

dhe kërkuan bashkimin,
nga grupi në grup
Partinë të nxirrnin.

ata që kanë shtetin e politikën e tyre
në çdo firmë të Komitetit Qendror,
ata

nuse të brishta, dhëndurë të mallëngjyer,
njerëzit më të pasur
në botë.

* * *

Ata që kurrë nuk u thanë fëmijëve
hap sytë, mëso të zesh ndonjë vend, se ndryshe s'ke
ku të shkosh,
ata që e dinë se është më e ndershme të bësh
lidhëse
të bukura këpucësh
sesa vargje që do të hidheshin në kosh.

Ata, të paduruarit, të eturit
për të pirë, si në një gotë shtëpie,
gjithë të fshehtat e universit
që është në duart e tyre.

* * *

Duke marrë botën e madhe në duar,
drejt tyre vijnë
të gjitha lidhjet e formulave kimike,
drejt tyre vijnë
të gjitha betejat e klasave dhe lëvizjet e
molekulave,

duke marrë botën e madhe në duar
të gjitha teoritë e geneve dhe të farave hibride
drejt tyre vijnë,
gjithë lëvizjet e valëve
dhe. konstruksionet e palëvizshme metalike
drejt tyre vijnë.
duke marrë botën e madhe në duar.

Drejt tyre vijnë
të gjithë shkollarët, akademikët, poetët
në mendimin e tyre për jetën.

Drejt tyre vijnë
gjithë vrapimet me ngut për në shkollën e natës,
edhe mungesat, mbledhjet, kritikrat
në vend të filmit të darkës.

* * *

Drejt tyre vijnë
gjithë shtigjet e bukura të jetës,
në rrugë të gjera i kthejnë ata me djersën e
mendimin e ndershëm.
Dhe ecin, dhe ecin, dhe ecin përsëri
e shkundin rrebeshe e çdo burokraci,

dhe shkulin ndërhyrjet, tarafet, avaritë,
shkudin me dorën e fuqishme të klasës
intrigat e kobshme, tradhtitë.

* * *

Duke ecur në rrugën e gjatë
ata i kanë dhe psherëtimat dhe heshtjet dhe
gjaknxehëtësitë,

ata i kanë edhe netët pa gjumë.

Duke ecur në rrugën e gjatë,
gjithë baticat dhe gjithë zbaticat e gëzimeve

njerëzore

ata i kanë

brenda gëzimit të tyre të madh.

Ata e kanë

bisedën më të gjatë të çdo kohe me udhëheqësin
çdo çast.

* * *

Sa herë ngrihem në mëngjes dhe pi kafënë time
të ngrohtë,

ta dish, o shoku ynë Enver,

që bisedoj me Ju si me veten,

ju them mirëmëngjes,

ju them puna e mbarë

e mirëmëngjes i them jetës.

Ruma e Altin

Dhe them tek shoh borën në male:

të ka parë, moj borë, sot edhe Enveri,

dhe lulen shoh, dhe pranverën e madhe

dhe Juve ju flas: lulja çeli.

E flas me Ju për gjithë lulet e kuqe,
që i mbollëm në zemër të çdo njeriu,
e flas me Ju për fatin e tyre,
e flas me Ju për fatin e fëmijëve.

Dhe në rrugë ju ndal,
si dikur Vasili.

E ngrihem unë punëtori
dorën ju zgjas.

Betimi ynë i madh është një — komunizmi,
betimi ynë i madh është një — ti Shqipëri,
ngrihuni, o shokë, në një të shkrini,
emrin e saj
me emrin e tij.

* * *

E të parët në mëngjes, në mëngjesin e jetës,
ngrihen ata që nisen për Fierzë, për Koman
e ndezin një fitil, të thjeshtë,
me duar të ngrohta në acar.

E përshëndesin jetën çdo ditë me këngën e tyre
të re,
që sapo e kanë ngritur,
e përshëndesin me pikën e tyre të djersës
që larton Shqipërinë.

Ata që s'pyesin për rrebeshe, furtunë,
(që kërkojnë t'u hedhin supershtetet mbi shpinë),
ata që kur rrijnë pa gjumë,
se bëjnë sakrificë nuk e dinë.

Ata që nuk pyesin për shpatullat e lagura nga shiu
dhe këmishën e tharë nga djersa,
ata që harrojnë bukën e mbështjellë në një xhep
xhakete
si hënë të praruar, në qiell jete.

Ata që diçka më shumë kanë se të tjerët,
gjithçka më shumë se të gjithë,
më të pasurit e më të pasurve
në çdo vetmohim, në çdo sakrificë.

Ata që ecin çdo mëngjes në rrugë, në kantiere
e s'pyesin për minuta dhe orë,
e gjejnë kudo Partinë të parën,
punëtoren e punëtoreve.

* * *

Ecin punëtorët këtë ditë të gjatë
të viteve 80
praruar nga shirat, nga dritat, nga gjethet.

Ata që jetës sonë i japin emrin e tyre,
gjak, zë, ngrohtësi,

ata që jetën tonë e kthyen
krejt në njeri.

Ecën punëtorët këtë ditë të gjatë
të viteve 80,
ec Shqipëria, ecën liria,
ecën jeta vetë.

Ata i kanë gjithë projektet
e ardhshme,
gjithë emrat e rrugëve të reja,
të pafund,
ata i kanë gjithë embrionet e këngëve,
gjithë buzëqeshjet e nesërme.
Ditët nga shekujt nisin.
Duke pasur gjithçka në duar
ata kanë komunizmin...

1983

poema e njezimit
kumunistët e dikës Ayelli
Gagjanjat plekurve

P E R M B A J T J A

Yllësia e fjalëve	3
Përpara shtëpisë së Lidhjes Shqiptare të Prizrenit	5
Monumenti i Luftëtarit të Lirisë	7
Qëndisja e fytyrës së Avni Rustemit nga vajzat e Li- bohovës	8
Koci Bako +	9
Vilhelm Tel	10
Nikoja	13
Prishtinë +	14
Vrasja e një vajze të vogël salvadoriane	15
Vrasja e një vajze të vogël në Afganistan	16
Dënimi i vrasësve	17
Misionarët nga Afrika	18
Prapa mbetën mijëra kilometra	19
Entela e vogël në dhomën e gjumit të Mari-Antu- anetës	20
Bukuria që vret	22
Varri i Pol Eluarit	23
Në një qytet e kozmopolit të botës	24
Një këngë e vetme	25
Poetja	28
Në Ballsh	27
Në Berat	28
Për farin kanë kënduar mijëra poetë	29
Kur pijnë kafe gjyshet	30
Duart e një poeti	31
Ikja e Misisë	32
Zbritën studentët një nga një nga trenat	34

Eskursionistët e vegjël në Tiranë	35
Shoqet e fëmijisë	37
Mësuesja	38
Mariana	39
Një gjysh dhe një nip	40
Gjithë vesën e mëngjesit e mbledh nëna ime	41
Tirana më 31 gusht	42
Bisedë me veten	44
Në udhëtim	45
Unë, nëna	47
Përkthimi i një fjale	48
Mësimi i ngjyrave	49
Mësimi i këngës	51
Fëmijët	52
Dalja e një foshenjeje nga shtëpia e lindjes	54
Mijëra lule të egra	55
Ura e Lanës	56
Një gjethe vjeshte ra përmbi flokë	57
Vajzave	58
Djemve	60
Ajo	61
Ai	62
Ja këto ditë të reja, të reja	63
Ti je mbështjellë me një mjegullnajë dashurie	64
Diçka mbeti pa thënë	65
Fundi i dimrit	66
Sonte është nata më e kthjellët	67
O sa gjelbërim i ri	68
E përditshme	69
Poema e vitit	76
Muri i komunarëve	95
Punëtorët	106